

Fase prèvia

1. Requisits que cal tenir en compte abans d'iniciar el procés

És convenient «revisar» si hi ha un seguit de requisits previs, que són clau per a l'èxit del procés, o bé si es poden assolir.

El compromís polític	És imprescindible el compromís polític de l'alcalde i del regidor de referència. <i>Si el projecte no forma part de l'agenda política, no val la pena ni intentar-ho.</i>
	Cal ser conscients de la importància d'un compromís polític a mitjà i llarg termini que superi els canvis de cicle polítics. En aquest sentit, la implicació de totes les forces polítiques, amb representació en el ple municipal, és una garantia de suport i continuïtat.
L'abordatge i les aliances intersectorials i interdisciplinàries	També és important implicar-hi, tant com sigui possible i des de la fase inicial, els responsables polítics i professionals relacionats amb organismes i departaments rellevants.
La participació ciutadana	Cal una ciutadania informada i amb canals o estructures de participació activa.
Una aposta real pel consens	És el mitjà per fer efectiva la participació, el grau d'implicació i el compromís.
Garantir la confiança i la col·laboració interinstitucional	Són importants la cooperació i el compromís per sumar esforços econòmics i personals, intercanviar informació, i també millorar l'eficiència, l'eficàcia i l'efectivitat de les actuacions.
Incorporar dinamisme i innovació	Cal una actualització continuada del procés per a la seva adaptació a les circumstàncies canviants. El seguiment i el control, les avaluacions intermèdies i la final ens permeten adaptar-lo i adequar-lo.

El procés es pot iniciar quan ja s'ha comprovat que es compleixen aquests requisits i és possible treballar des d'aquestes premisses.

2. Inici del procés

1. La Diputació de Barcelona, a través del Servei de Salut Pública, promou l'elaboració d'informes d'indicadors de salut local. Ho fa mitjançant una cartera de serveis dirigida als càrrecs electes i al personal tècnic de salut pública dels municipis de 10.000 habitants i més, de la província de Barcelona.

Aquests informes constitueixen una nova eina de salut pública per als municipis de la província de Barcelona de manera que es pugui accedir a un coneixement més concret. També permeten seguir l'evolució temporal d'indicadors que són importants per a l'avaluació de les polítiques de salut i la presa de decisions eficients en aquesta matèria.

El procés s'inicia quan l'Ajuntament sol·licita a la Diputació l'informe, el qual, quan ja ha estat elaborat, es presenta directament a l'equip de govern i als tècnics de salut del municipi.

Aquesta fase és important, perquè l'informe d'indicadors de salut local serveix com a eina de sensibilització del Govern local a l'hora de fer front als problemes de salut i les situacions de risc de la localitat, i provoca una reflexió respecte de la seva responsabilitat i implicació a nivell de salut i de la qualitat de vida de la població en el municipi.

Però aquest no és l'únic flux d'entrada en el procés: alguns ajuntaments disposen del seu propi sistema d'informació i anàlisi local de situació de salut, i sol·liciten a la Diputació de Barcelona un assessorament expert a través dels canals habituals.

La Diputació de Barcelona, en aquest marc de suport, ofereix una sèrie de recursos als municipis com són –indicadors de salut local, formació, comunitat virtual sobre plans de salut local i aquesta guia, entre d'altres.

En el pas següent, els ajuntaments han d'assumir el lideratge i comprometre's a l'elaboració, l'aprovació, la implantació, l'execució i l'avaluació del Pla Local de Salut i, alhora, designar una estructura organitzativa de gestió (el grup motor o GM) tot creant, al llarg del procés, xarxes formals, informals i de cooperació en la localitat.

Quan el compromís ja s'ha materialitzat, és important informar:

- al ple, sobre el compromís adquirit i les seves peculiaritats,
- al personal tècnic de les regidories, a la ciutadania i a altres sectors, sobre la seva finalitat, el compromís de cadascun d'ells en el procés i la importància que té el projecte per al guany de salut.

3. Estructura organitzativa i de gestió: la creació del grup motor-coordinador-director (GM)

Pel que fa a la creació d'aquest grup, serà la diversitat de la realitat local la que condicioni l'amplitud i el nombre de participants i la seva procedència. Es pot fer alguna recomanació:

- L'alcaldia designa la delegació/àrea política de referència:
 - Coordinació-direcció política (el mateix alcalde o regidor delegat) i
 - Coordinació-direcció tècnica.
- Es crea un grup motor-coordinador-director de caràcter intersectorial i interdisciplinari, format per:
 1. Responsable polític.
 2. Referent tècnic.
 3. Equip tècnic de diferents àrees o sectors.
 4. De vegades s'hi incorporen representants de la ciutadania per tal d'oferir suport en qüestions estratègiques del procés.

Pel que fa a la dimensió del grup, cal tenir en compte que ha de ser operatiu si es vol que sigui efectiu.

Exemples de GM en alguns municipis

	Municipi 1	Municipi 2	Municipi 3
Ajuntament	Regidor de Salut Pública. Tècnic de Serveis Socials. Responsable d'Esports i Joventut.	Regidor de Salut Pública. Responsable de Joventut. Responsable de Salut Pública	Regidor de Salut Pública. Responsable de Serveis Socials.
Centre de salut municipal			Responsable.
Hospital/Primària	Responsable d'Atenció Hospitalària.	Equip territorial de Salut Pública (Agència de Salut Pública de Catalunya).	Tècnic de Salut Pública de la regió sanitària.
Diputació	Personal tècnic de Salut Pública.	Servei de Salut Pública.	
Comunitat	Presidents de diverses associacions.	Representants de barris marginals.	Representant de l'associació de veïns.

Tant per al grup motor com per als grups de treball que el procés del Pla Local de Salut genera, és a dir, la construcció de la xarxa local, és molt important tenir en compte pautes de treball de grup orientades a l'efectivitat i l'operativitat, que hi aportin característiques de qualitat:

1. La importància de l'elecció dels components. Cal identificar perfils i «persones clau» en la localitat i captar-les per al procés com a garantia d'èxit.
 2. Per al seu funcionament es recomana elaborar un directori amb els components i les persones de referència segons sectors/àrees de més vinculació.
 3. Abordar la tasca i el procés concretant una metodologia per al treball del grup, tenint en compte que s'han d'articular itineraris de consens.
 4. S'aconsellen instruments fàcils d'utilitzar com ara el full de ruta i el cronograma.
- El full de ruta consisteix en el repartiment de tasques consensuat entre l'equip de treball. És una eina molt útil quan es vol realitzar un repartiment de tasques sistematitzades i temporalitzades, de manera que cada persona sap: qui farà; què es farà; com es farà; quan quedarà fet. En una matriu o taula es recull cadascun d'aquests apartats.

La fortalesa que presenta com a eina rau en el fet que obliga el grup a una reflexió sobre les tasques plantejades, els elements metodològics, les fases que cal implementar, etc.

Full de ruta

Ha de ser fruit de la negociació i el consens.

És un element referencial al qual es pot tornar en qualsevol moment, i, a més, es pot revisar.

Marca el camí que s'ha de seguir, les tasques que esperem aconseguir i el ritme en el temps.

Exemple real de full de ruta

Moment <i>quan</i>	Procés <i>com / qui</i>	Producte <i>què</i>
Conformació del grup motor gener	Elecció i nomenament de les persones components del grup motor a partir de la proposta del taller d'impuls de l'Acció Local.	Grup motor impulsor del Pla Local de Salut.
1a reunió del grup motor 1a setmana de febrer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definir un grup de treball competent per a la realització del document «Perfil municipal». 2. Recepció del document «Diagnòstic de Salut de...», facilitat pel Servei d'Epidemiologia de la Direcció d'Atenció Primària..., i fer un debat sobre els continguts. 3. Elecció de la metodologia per a l'elaboració de l'enquesta de salut local. 4. Elecció de la metodologia per a l'elaboració del mapa d'actius en salut. 5. Definir les línies generals del projecte de subvenció per a l'elaboració del Pla Local de Salut de... 6. Aprovar el full de ruta. 	<p>Inici del diagnòstic compartit de salut.</p> <p>Sol·licitud per al finançament del Pla Local de Salut.</p> <p>Full de ruta del projecte.</p>
Jornades/ Taller 3a setmana de febrer	<p>La Salut Pública en</p> <p>Identificació d'agents, recursos i actius en salut del municipi.</p> <p>Aquest taller dependrà de la metodologia aprovada pel grup motor per a la realització de l'enquesta i mapatge d'actius.</p>	<p>Validació del procés participatiu del diagnòstic compartit de salut.</p> <p>Validació del diagnòstic compartit de salut.</p>

- S'elabora un cronograma inicial dels temps que es preveuen, que reflecteixi la durada de tota l'etapa.

Cronograma

Descrui gràficament en una taula el procés que cal seguir. S'hi marquen les dates d'inici i del final del procés, com també les fases o les fites planificades.

Ha de ser flexible per adaptar-se a les contingències que es generin. Constitueix un instrument de planificació molt valuós, que facilita la gestió dels temps i ajuda a conduir el procés correctament.

Els dos instruments seran de gran ajuda al llarg del procés d'elaboració del Pla Local de Salut, per als diferents grups de treball que es van conformant durant el període de treball, i en facilitaràn la gestió i, amb això, la sostenibilitat de la xarxa local.

Exemple real de cronograma en una localitat.

Pla Local de Salut

Planificació prèvia. Per complimentar aquest primer objectiu es van realitzar un seguit d'accions que queden reflectides en aquest cronograma.

CRONOGRAMA PREVI

QUINZENA	jul. 1	jul. 2	agost 1	agost 2	set. 1	set. 2	oct. 1	oct. 2	nov. 1	nov. 2	des. 1	des. 2	gen. 1	gen. 2	feb. 1	feb. 2	maig 1
Acció I. Constitució del grup inicial, GI.	■																
Acció II. Difusió i informació del projecte, GI.	■	■	■														
Acció III. Presentació del projecte a la delegació.		■	■	■													
Acció IV. Anàlisi d'informació i documents clau.	■	■	■	■	■												
Acció V. Elaboració del diagnòstic previ.		■	■	■	■	■											
Acció VI. Constitució del Grup motor inicial.						■	■										
Acció VII. Pla de formació, EASP. ⁶						■											
Acció VIII. Detecció i identificació de problemes de salut.						■	■	■									
Acció IX. Definició de l'estructura del Pla Local de Salut.							■	■									
Acció X. Identificació d'agents/ referents clau.							■										
Acció XI. Configuració de les xarxes del pla (grups de treball).							■	■	■	■	■	■	■	■			
Acció XII. Firma del conveni projecte, RELAS. ⁷															■		
Acció XIII. Consolidació de les xarxes locals (2a i 3a fase).														■	■	■	
Acció XIV. Difusió del projecte i del Pla Local de Salut.																	■

6. Escola Andalus de Salut Publica

7. Red Local de Acción en Salud (Andalucía)

Procés d'elaboració d'un Pla Local de Salut

